

«Samvittighet forbudt»

Eli Hammer Eide

I Hamar Teater var det ordfører Nils A Røhne, Stange kommune – som åpnet Hiroshima-markeringen den 6.august. Røhne er med i *Ordførere for fred*, et globalt nettverk som ble initiert av ordføreren i Hiroshima. Vi gjengir her noe av det han minnet oss om.

BILDETEKST Ordfører for fred Nils Røhne fra Stange åpner 6.augustarrangementet i Hamar Teater.

Røhne innledet med å vektlegge betydningen det har for oss enkeltmennesker og hvor viktig det eksistensielt er for menneskeheten, at vi ikke glemmer Hiroshima og Nagasaki, og at vi holder fram slagordet «Aldri mer Hiroshima».

Vi har forspist oss på kunnskapens tre, og skapt en teknologi, et monster, som er det mest dramatiske uttrykk for.. «den voksende kløft mellom to av våre evner, mellom det vi kan fremstille og det vi kan forestille oss». Sitatet er fra boken *Samvittighet forbudt* (utgitt i1962) en brevveksling mellom piloten Claude Eatherly og Günther Anders, i alt 71 brev.

Günther Anders (tysk filosof, journalist og poet) ble oppmerksom på Claude Eatherlys samvittighetskamp, og det førte til at amerikanerens moralske felttog ble kjent. Eatherly var kommandant på flyet som rekognoserte og meldte tilbake at bombeaksjonen mot Hiroshima kunne gjennomføres.

I brev 27 skriver Eatherly; «.. Jeg var den pilot som under den andre verdenskrig ledet «Hiroshima A Bomb Mission», og jeg har siden hatt samvittighetskvaler. Jeg har gjort meg skyldig i kriminelle handlinger, fordi jeg i min forvirring ville prøve å gjøre meg straffskyldig.. Etterhvert ble jeg innlagt på en psykiatrisk klinikk»

Hvordan leve med denne følelse av medansvar? Det offisielle USA ville ikke godta Eatherlys moralske dilemma, og ei heller diskutere med en person som erklærte seg moralsk ansvarlig for sine handlinger.

Fra Røhnes perspektiv og slik han leser boken, *..så konsentreres atomalderens utfordring for hele menneskeheten i ett menneske – Claude Eatherly*. Røhne avsluttet med disse ordene; «..trygghet, livsinnhold og håp» - det er det også slagordet «Aldri mer Hiroshima», dreier seg om ».